

# D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,  
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE  
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3  
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR  
B. P. RĂDULESCU

## ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU  
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

## COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

## S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalța Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: T. Nițescu cu Maria C. Paraschivescu.

*Curtea de apel din București, secțiunea I*: Elena Văcărescu cu Ioan C. Văcărescu.

*Tribunalul Ilfov, secț. I*: I. Mayrodin-Popovici cu I. Bașalma.

PĂRERI ȘI DISCUȚIUNI. — *Promisiuni și stipulațiuni pentru alții*, de d-l Traian Romulus Scriban.

## JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

### INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

*Audiența dela 24 Aprilie 1915*

Președinta d-lui V. Bossy, consilier

T. Nițescu cu Maria C. Paraschivescu

APEL. — MOTIVELE APELULUI. — COMUNICARE. — TERMEN. —  
ART. 326 PR. CIV.

Legiuitorul, prin art. 326 pr. civ., obligând pe apelant să-și motiveze apelul, fără a fixa pentru comunicarea motivelor vre-un termen legal, a cărui nerespectare să aducă o decădere de drepturi pentru parte, instanța e în drept, apreciind, să fixeze un termen pentru depunerea motivelor de apel, care să fie suficient părții adverse spre a lua cunoștință de acele motive; aceasta însă nu poate îndreptăți pe aceeaș instanță să creeze termene fatale, pe temeiul cărora să hotărască decăderi de drepturi, fără să constate dacă, în fapt, termenul în care au fost depuse motivele, a putut da posibilitate adversarului să ia cunoștință de ele, spre a fi în măsură să-și prepare apărarea și să se judece la ziua fixată.

No. 275. — Casată, în urma recursului făcut de T. Nițescu, sentința tribunalului Dâmbovița, No. 206 din 1913, dată în proces cu Maria C. Paraschivescu.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Alex. D. Dobriceanu; d-l avocat Dumitrescu, pentru recurent, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Chiriacescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Violarea legii și exces de putere, întrucât tribunalul respinge opoziția și apelul ca nemotivat, de oarece am depus tardiv motivele, cari trebuiau depuse cu trei zile înainte de ziua înfățișării. Nicăeri legea nu mă obligă să le depun în acest termen».

Având în vedere că, prin sentința supusă recursului, tribunalul Dâmbovița a respins ca nemotivat apelul făcut de recurent contra cărții de judecată No. 9 din 1907, a judecătoriei ocolului Bolintin, prin care se admisesse acțiunea în revendicare a intimatei în recurs;

Având în vedere că, pentru a hotărî astfel, tribunalul motivează că, deși s'au depus de către recurent motivele de apel în ziua de 2 Martie 1913, însă dela depunerea lor până la ziua fixată pentru judecată — 5 Martie 1913 — nefiind trei zile libere, termen ce s'a admis în practica judecătorească a tribunalului a fi respectat și pentru comunicarea motivelor și care rezultă din textele combinate ale art. 61 leg. judec. de ocoale și art. 729 pr. civ., motivele sunt depuse tardiv și deci nu pot fi ținute în seamă;

Considerând că art. 61 leg. jud. de ocoale, invocat de tribunal spre a-și justifica practica admisă în privința termenelor de comunicarea motivelor de apel, nu se referă decât la termenul pentru înmânarea citațiunilor și ca atare nu poate fi aplicat prin analogie și sub sancțiunea nulității la comunicarea motivelor de apel;

Că, legiuitorul, prin art. 426 pr. civ., a obligat pe apelant să-și motiveze apelul, fără a fixa pentru comunicarea motivelor vre-un termen legal, a cărui nerespectare să aducă o decădere de drepturi pentru parte; prin urmare, instanța e în drept, apreciind, să fixeze un termen pentru depunerea motivelor de apel, care să fie suficient părții adverse spre a lua cunoștință de acele motive; aceasta însă nu poate îndreptăți pe aceeași instanță să creeze termene fatale, pe temeiul cărora să hotărască decăderi de drepturi, fără să constate dacă, în fapt, termenul în care au fost depuse motivele a putut da posibilitate adversarului să ia cunoștință de ele, spre a fi în măsură să-și prepare apărarea și să se judece la ziua fixată;

Că, în speță, tribunalul, respingând apelul ca nemotivat, numai pe considerațiunea că motivele n'au fost depuse cu trei zile libere înainte de ziua fixată pentru judecată, fără să constate dacă, în fapt, adversarul n'a avut timpul necesar spre a lua cunoștință de ele, comite, prin aceasta, un exces de putere și dă o hotărâre casabilă.

Pentru aceste motive, casează.

## CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

*Audiența dela 12 Martie 1915*

Președinta d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Elena Văcărescu cu Ioan C. Văcărescu

LEGEA NUMELUI. — ACȚIUNEA CELOR ÎN DREPT CONTRA UZURPĂRILOR DE NUME. — COMPETENȚA CURȚII DE APEL DIN BUCUREȘTI. — ART. 18 LEGEA NUMELUI.

LEGEA NUMELUI. — UZURPĂRI DE NUME CUNOSCUTE. — DOVADĂ. — DREPTUL COMUN.

LEGEA NUMELUI. — RUDENIE. — RECUNOAȘTERI FĂCUTE ÎN INSTANȚĂ. — CONSTATARE. — INADMISIBILITATE.

1<sup>o</sup> Acțiunea celor în drept contra schimbărilor de nume făcute după punerea în aplicare a codului civil și înainte de promulgarea legii numelui, de competența Curții de apel din București, nu poate fi admisă, dacă nu a fost intentată în termen de doi ani dela promulgarea legii numelui, potrivit alin. II de sub art. 18, adică înainte de 18 Martie 1897.

2<sup>o</sup> Potrivit dreptului comun, obligațiunea dovezii fiind în sarcina celui ce reclamă, dispoziția ultimului alineat de sub art. 18 din legea numelui nu a schimbat acest principiu fundamental de drept.

3<sup>o</sup> Deși pârâțul a recunoscut în instanță, la interogatoriu, că nu există nici o legătură de rudenie între dânsul și reclamant, totuși Curtea nu

poate să constate acest lucru în dispozitivul său, întrucât legea numelui nu prevede admiteri de acțiuni sub această formă, iar dacă este vorba de a se recurge la dreptul comun, bazându-se cererea pe teoria că numele constituie o proprietate, încă acțiunea nu poate fi admisă, căci aparține în acest caz numai tribunalelor ordinare cercetarea întinderii sau restrângerii acestei proprietăți de natură specială.

No. 68. — S'au prezentat: reclamanta, prin d-l avocat Demetru Negulescu; pârâțul, asistat de d-l avocat V. Toncescu.

Curtea,

Având în vedere acțiunea intentată prin petiția înregistrată la No. 1028 din 29 Ianuarie 1915 de Elena Văcărescu în contra lui Ioan C. Văcărescu, prin care cere ca acesta să fie obligat pe baza articolelor 1, 18, 20 și 21 din legea asupra numelui, să delaseze numele de «Văcărescu» ce-l poartă pe nedrept, dispunându-se rectificarea actelor de stare civilă; iar în subsidiar, reclamanta cere să se constate că pârâțul nu are nici o legătură de rudenie cu d-sa și că nu face parte din vre-o ramură chiar depărtată a familiei sale.

Având în vedere că reclamanta își întemeiază acțiunea pe considerațiunea că poartă un nume istoric și cunoscut în literatură, pe care pârâțul făcând comerț, îl speculează, cauzându-i un prejudiciu moral;

Având în vedere că pârâțul, fiind întrebat, a recunoscut că nu este rudă cu reclamanta, ci este dintr'o altă familie.

Având în vedere însă că acest simplu fapt nu are de consecință admiterea acțiunii, căci urmează ca reclamanta să stabilească că, potrivit legii numelui, pârâțul nu este în drept ca să poarte numele de «Văcărescu».

Considerând că legea numelui statornicește, prin art. 1, că numele patronimic (de familie) constituie un drept imprescriptibil și inalienabil, și nu poate fi schimbat, modificat sau adăogat, decât conform prescripțiilor legii; dela promulgarea legii nu este îngăduit nimănui ca să poarte alt nume patronimic decât acel sub care este înscris în actele stărei civile, sau sub care este în deobște cunoscut.

Că sancțiunea proibițiunii enunțate se găsește în art. 20 și 22 cari prevăd dreptul pentru cei lezați și pentru Ministerul public de a urmări pe cei ce și-au schimbat numele după promulgarea legii înaintea instanțelor represive, cari vor pronunța pedeapsa amen-

zei și chiar a închisorei în caz de recidivă, ordonându-se eventual în acest caz și rectificarea actelor de stare civilă.

Considerând că, în ceea ce privește pe acei cari își schimbaseră numele după punerea în aplicare a codului civil și înainte de promulgarea legii, art. 18 din lege, pus sub rubrica dispozițiilor tranzitorii, arată că vor putea fi chemați în judecată de acei în drept de a purta acest nume înaintea Curții de apel din București spre a fi obligați a delăsa acest nume. O asemenea acțiune nu se putea intenta decât în termen de 2 ani dela promulgarea acestei legi;

Considerând că legiuitorul a mai hotărât, prin art. 21 că, prin excepțiune, locuitorii săteni cari nu au nume patronimic sunt autorizați chiar și după promulgarea legii a-și forma unul, adăugând la numele tatălui lor, una din terminațiunile cari sunt în datina țării, neputându-se însă întocmi în acest mod un nume dintr'acele cunoscute în istoria țării. În consecință alineatul 2 din art. 18 stabilește că nu vor putea fi acționați potrivit rânduelilor alin. I (reprodus mai sus), acei cari își vor fi format un nume patronimic dintr'un nume de botez și o terminațiune, exceptându-se acei cari, în acest mod, își vor fi întocmit un nume dintr'acele cunoscute în istoria națională.

Considerând că din aceste texte rezultă că legea din 1895 a luat prin art. 1 o serie de dispozițiuni pentru a împiedica pe viitor schimbările de nume în alt mod decât cel indicat și a dat o sancțiune acestor dispozițiuni prin art. 20, 21 și 22 pe baza cărora tribunalele corecționale urmează a pedepsi pe contravenienți. În ceea ce privește însă trecutul, adică epoca petrecută între punerea în aplicare a codului civil și promulgarea legii, legiuitorul în mod excepțional prin dispozițiunea tranzitorie din art. 18, a dat în competența Curții de apel din București cercetarea acțiunilor celor în drept a reclama împotriva schimbărilor de nume; însă dat fiind că, cu trecerea timpului, dovezile și mijloacele de apărare s'ar fi îngreuiat și că nici nu se putea admite ca starea civilă a multor persoane să fie într'o stare de continuă incertitudine, s'a stabilit că asemenea acțiuni se pot intenta numai timp de doi ani dela promulgarea legii până la 18 Martie 1897;

Considerând că legea, stabilind pentru viitor, prin art. 1, o excepțiune dela regula generală în favoarea locuitorilor care ar voi să adauge o terminațiune la nu-

mele tatălui lor, nu putea să edicteze măsuri împotriva acelor care ar fi procedat astfel înaintea promulgării legii; de aceea art. 18 declară că dispozițiunea tranzitorie privitoare pe acei cari și-ar fi schimbat numele mai înainte, nu este aplicabilă în acest caz;

Considerând însă că art. 1 neîngăduind ca să se formeze în viitor, prin adăogire de terminațiune, nume cunoscute în istoria națională, nu a sancționat aceasta nici pentru trecut; art. 18 stabilește că în acest caz nu se aplică excepțiunea de mai sus, ci dreptul comun adică acei cari prin adăogirea unei terminațiuni își formează un nume cunoscut în istoria națională sunt supuși aceluiași reguli ca și acei cari și-au schimbat numele;

Având în vedere că acesta fiind sistemul legii, pentru a împiedica schimbările de nume patronimice și a se facilita astfel fixarea individualității și identității fiecărui cetățean, rămâne a se vedea cum urmează a se aplica în cazul de față;

Având în vedere că reclamanta nu susține că păratul Ioan C. Văcărescu și-ar fi schimbat numele după promulgarea legii; dacă ar pretinde acest lucru, nu ar fi competentă Curtea de apel, ci tribunalele corecționale, căci ar urma să se aplice art. 20—23 din lege;

Că, de asemenea, nu este vorba despre o opozițiune la schimbare de nume și că deci cererea de față nu este cărmuită de dispozițiunile art. 10 și 11;

Că, fiind înlăturate aceste două ipoteze, nu rămâne decât aceea a unei schimbări de nume după punerea în aplicare a codului civil și înainte de promulgarea legii numelui, prevăzută de partea I a art. 18;

Considerând că, în acest caz, acțiunea nu poate fi admisă, pentru că urmă să fie intentată potrivit al. II din art. 18 (reprodus mai sus), în termen de doi ani dela promulgarea legii, adică înainte de 18 Martie 1897. Intr'adevăr, după cum s'a putut vedea, excepțiunea din alineatul următor se referă nu la termenul de 2 ani, ci la posibilitatea de a se intenta acțiuni în modul indicat în alin. I; și dispozițiunea privitoare la numele cunoscute în istoria națională nu are alt scop decât ca să pue sub regimul alin. I pe acei cari, prin adăogiri de terminațiune la un nume de botez, și-ar întocmi un astfel de nume patrimonial; dealtmintearea, acesta nu este cazul în speța de față;

Că, din acest punct de vedere, acțiunea urmează a fi înlăturată.

Având în vedere, în ipoteza când reclamanta ar fi în termen a intentă acțiune, că pe când pârâtul a stabilit, prin actul său de naștere dela 1869, prin actul de deces al tatălui său, din 1871, și alte acte din 1892, că atât el, cât și tatăl său, au fost în totdeauna cunoscuți sub numele de «Văcărescu», reclamanta nu a făcut cu nimic dovada că, după punerea în aplicare a codului civil, pârâtul și-ar fi schimbat sau modificat numele său patrimonial, i-ar fi adăugat un altul sau o terminațiune, sau ar fi luat un nume pe care nu avea dreptul să-l poarte;

Considerând că, potrivit dreptului comun, obligațiunea dovezii incumbă celui care reclamă, și că ultimul alineat al art. 18 nu schimbă acest principiu fundamental de drept. Intr'adevăr, acest text statornicind măsurile ce se vor lua de instanța judecătorească, când uzurpatorul nu va putea proba că dânsul sau autorul lui purtau acelaș nume, fără nici o modificare, înainte de punerea în aplicare a codului civil, și l-au purtat mereu de-atunci, presupune o dovadă făcută în prealabil de reclamant și pe care pârâtul nu ar fi în stare de a o combate;

Având în vedere și cererea subsidiară făcută de reclamantă de a se constată de Curte că nu există nici o legătură de rudenie între dânsa și tipograful Ioan C. Văcărescu;

Având în vedere că, deși este exact că pârâtul a recunoscut acest lucru la interogatoriu, totuș Curtea nu poate să admită acțiunea astfel, pentrucă legea numelui nu prevede admiteri de acțiuni sub această formă;

Că, dacă este vorba de a se recurge la dreptul comun, bazându-se cererea pe teoria că numele constituie o proprietate, încă acțiunea nu poate fi admisă, căci aparține în acest caz numai tribunalelor ordinare cercetarea întinderii sau restrângerii acestei proprietăți de natură specială.

Că, prin urmare, și această cerere subsidiară urmează a fi respinsă.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată, pe care Curtea, în apreciere, le fixează la 100 lei.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea, etc.

Semnați: Oscar N. N. Nicolescu, St. Mladoveanu,  
Al. Dem. Oprescu, M. Balș, I. Ionescu-Dolj.

## TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA I

*Audiența dela 27 Februarie 1915*

Președinta d-lui Andrei Rădulescu, judecător

I. Mavrodin-Popovici cu I. Bașalma

CONTRACTE SAU CONVENȚIUNI. — ACORD DE VOINȚE. — ÎMPREJURĂRI DE FAPT. — PUTEREA JUDECĂTORULUI. — ART. 948 C. CIV.

MISTIE. — PERSOANĂ ÎNSĂRCINATĂ A GĂSI BANI CU ÎMPRUMUT. — MANDAT SALARIAT. — OBLIGAȚIA MANDATARULUI. — DREPTUL LA RETRIBUȚIE. — ART. 1014 ȘI 1539 C. CIV.

CONTRACT DE ÎMPRUMUT. — AUTENTIFICARE. — PARTE ÎN CULPĂ.

CONVENȚIUNE. — CONDIȚIUNE. — PARTE ÎN CULPĂ. — ART. 1014 C. CIV.

1<sup>0</sup> Când se constată că deși părțile nu s'au întâlnit, dar s'a alcătuit un proiect de contract care a fost scris pe timbru legal și semnat de părți, împreună cu cererea de plata taxelor, și că s'a plătit taxa de înregistrare de către creditor, în urma învoelei prevăzută în contract și a scrisorii ce i s'a adresat de către debitor, din aceste împrejurări rezultă că părțile s'au înțeles asupra tuturor clauzelor contractului și deci există deplin acord de voințe.

2<sup>0</sup> Actul juridic prin care o persoană însărcinează pe cineva să-i găsească bani cu împrumut și să negocieze cu cei dispuși a împrumută, până când părțile cad de acord, este un mandat salariat.

Obligațiunea unui asemenea mandatar constă în a găsi pe cel dispus să împrumute, a pune în legătură părțile doritoare de a contracta, a mijloci pentru înlăturarea dificultăților, a stărui, în fine, spre a se ajunge la încheierea convențiunii. El, îndeplinindu-și obligațiunea, are dreptul la plata convenită, afară de rea credință și fraudă; altminteri, el ar fi lăsat la bunul plac al mandantului, care l-ar putea priva de plata muncii sale, ceea ce este contra echității.

3<sup>0</sup> Partea care nu mai vrea să se prezinte la autentificarea unui contract de împrumut ipotecar fiindcă nu i-ar mai conveni procentele, este în culpă și trebuie să plătească onorariul intermediatorului.

4<sup>0</sup> Dacă s'a convenit ca o plată să se facă după luarea inscripțiunii ipotecare, aceasta fiind o condițiune, conform art. 1014 c. civ., se socotește îndeplinită, când nu s'a putut ajunge la luarea inscripțiunii din culpa părții care trebuia să facă plata, și ea atare este datoare să plătească suma convenită.

No. 176. — S'au prezentat: apelantul, asistat de d-l avocat Popovici-Costî; intimatul, asistat de d-l avocat Al. Cerban.

Tribunalul,

Având în vedere apelul introdus de către I. Mavrodin-Popovici din București, str. Franklin No. 5, prin

petiția înregistrată la No. 24850 din 1914 contra cărții de judecată civilă No 4243 din 1914 a judecătoriei ocol II București.

Având în vedere că, prin această carte de judecată, I. Mavrodin-Popovici a fost obligat să plătească lui I. Bașalma din București suma de lei 2.450, ca onorar pentru serviciile făcute pentru contractarea unui împrumut, plus procente legale dela 11 Decembrie 1913, până la achitare și 80 lei spese de judecată;

Având în vedere actele din dosar, susținerile și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că din acestea se constată următoarele: Apelantul de azi, voind să contracteze un împrumut, a autorizat — după cum se confirmă prin scrisoarea dela 23 Noembrie 1913 — pe I. Bașalma să-i găsească suma de 6000 lei cu 9%, oferind pentru asigurarea împrumutătorului ipotecă asupra părții sale din moșia Zmeeni, județul Buzău. Pentru osteneala numărului fixă ca onorar suma de 2.450 lei, în care se coprindeă și onorariu și cheltuelile de deplasare ale avocatului. Această sumă de 2.450 lei aveă să fie reținută de creditorul Costinescu spre a se remite lui Bașalma, după ce se va luă înscricțiune ipotecară, și anume atunci când i se va numără suma ce voiă a luă cu împrumut. Intimatul a găsit pentru a acordă acest împrumut pe I. Costinescu, despre care se vede din arătata scrisoare că apelantul știa încă dela acea dată că este în tratative cu I. Bașalma în vederea acestei afaceri. Prin intermediul acestuia, s'a stabilit modalitățile împrumutului, s'a făcut un proiect de contract văzut și corectat de apelant, s'a scris chiar un exemplar de contract, care s'a semnat și de creditorul Costinescu și de debitorul I. Mavrodin-Popovici, s'a plătit și taxa de înregistrare care eră în sarcina debitorului, — și în urma unei scrisori a acestuia — de către Costinescu, dar când trebuia să se prezinte la autentificare, I. Mavrodin-Popovici a refuzat de a o mai face, pe motiv că nu-i convin condițiunile referitoare la procente. I. Costinescu chemând în judecată pentru restituirea sumelor plătite pentru timbre și taxa de înregistrare pe I. Mavrodin-Popovici, acesta a fost condamnat la plata acelor sume și contra acelei condamnări numărul n'a mai făcut apel.

Pentru achitarea sumei promise, I. Bașalma a introdus acțiunea de față.

Având în vedere că apelantul a susținut că nu datorează nimic intimatului, pentru că nu s'a realizat

afacerea cu care îl însărcinase, din două motive: 1) n'a căzut de acord cu Costinescu asupra condițiilor; 2) nu s'a întâlnit niciodată cu acesta pe care nici nu-l cunoștea, așa că n'a existat nici măcar posibilitatea de a încheia o asemenea convenție, necum să se fi dat consimțământul părților; că, dealtfel, împrumutul nu s'a realizat din culpa lui Costinescu, care și-a plasat banii în altă parte; că el s'a obligat să plătească onorariu intimatului numai cu condiția expresă ca împrumutul să se realizeze; că, dacă a scris lui Costinescu să avanseze taxele de timbru și înregistrare a făcut-o pe asigurarea verbală a lui Bașalma că toate condițiunile sale, între care și a dobânzii, vor fi primite de Costinescu; că, a semnat un exemplar al actului scris pe timbru, dar aceasta numai fiindcă intimatul i-a surprins buna credință; că, pentru a dovedi această bună credință, se oferă în subsidiar să dovedească că a realizat împrumutul de care aveă nevoie la d-na Berindei, fără clauza ca dobânda s'o plătească cu anticipație pe 3 ani; că, în afară de acestea, intimatul are o reputație rea în asemenea afaceri;

Având în vedere că intimatul a susținut că el și-a îndeplinit în totul însărcinarea ce i s'a dat, dar împrumutul nu s'a făcut pentru că apelantul, fără nici un just motiv, a refuzat să se prezinte la autentificare; că, deși părțile nu s'ar fi cunoscut și nu s'ar fi întâlnit, convențiunea tot s'a putut forma, întrucât e știut că se pot forma convențiuni și între absenți; că acele cuvinte dela finele scrisorii adresată intimatului de către apelant nu constituie o condițiune, ci un mod de plată obișnuit în asemenea afaceri, așa că în speță, e o obligațiune cu termen; că, chiar de s'ar socoti că este obligațiune supusă unei condițiuni, încă are drept la onorar, în baza art. 1014 c. civ.; întrucât condițiunea nu s'a împlinit din culpa apelantului; că, din natura juridică a contractului intervenit între părțile din proces, rezultă că ceea ce se cere intermediarului, este punerea în raport a părților doritoare de a contracta, cum și mijlocirea pentru înlăturarea divergențelor, pentru ca prin stăruința intermediarului să se ajungă la încheierea convențiunei și odată afacerea ajunsă în acest stadiu, obligația intermediarului este îndeplinită și salariul cuvenit pentru munca sa îi este datorit ori ce s'ar întâmpla în urmă; că, se admite că un asemenea intermediar are drept la onorar chiar când contractul nu s'ar executat sau ar fi reziliat;

Considerând că pentru formarea unui contract nu este nevoie de prezența reală a părților una față de alta, ci în regulă generală e suficient să se constate că a existat deplinul acord de voință al părților, chiar dacă acest acord s'a stabilit prin corespondență sau în alt chip;

Că, acordul de voință trebuie să existe asupra tuturor clauzelor contractului; că, în speță, deși părțile I. Mavrodin-Popovici și I. Costinescu nu s'au întâlnit, totuși întrucât se constată că s'a alcătuit un proiect de contract, s'a scris pe timbrul legal un exemplar, care s'a semnat de părți împreună cu cererea de plata taxelor, s'a plătit aceste taxe de către creditor în urma învoelii prevăzută în contract și a scrisorii adresată lui Costinescu de către Popovici, din acestea rezultă că părțile s'au înțeles asupra tuturor clauzelor contractului, că ele și-au dat fără nici o rezervă consimțământul asupra acestor clauze; că astfel a existat acordul de voință al părților.

Considerând că ceea ce a lipsit pentru formarea definitivă a acestui contract de împrumut ipotecar a fost numai forma solemnă a autentificării; că, aceasta nu s'a putut îndeplini pentru că Popovici a refuzat fără vreun motiv de a se mai prezenta la autentificare;

Că, este greu de admis că i s'ar fi prezentat spre semnare un exemplar cu alte clauze de cât cele convenite între părți și că el n'ar fi avut vreme să controleze; că, în orice caz are a-și reproșa sieș că s'a grăbit să semneze contractul și să scrie lui Costinescu pentru plata taxelor, fără să citească cu atențiune ceea ce semnă;

Că, din împrejurările arătate se stabilește că acel contract n'a luat forma definitivă numai din culpa lui Popovici;

Că, de altfel, că este în culpă însuș numitul o recunoaște arătând -că el n'a mai făcut apel contra cărții de judecată prin care a fost condamnat către Costinescu la restituirea sumelor plătite de acesta pentru taxe și timbre;

Având în vedere că operațiunea juridică intervenită între apelant și intimat este un contract de mandat civil salariat în baza căruia cel din urmă trebuia să găsească o sumă de împrumutat apelantului;

Considerând că obligațiunea intimatului constă în a găsi pe cineva dispus să împrumute acea sumă, a pune în legătură părțile doritoare de a contracta, a

mijloci pentru înlăturarea dificultăților, a stărui, în fine, pentru a se stabili acordul de voință al părților, ajungându-se astfel la încheierea convențiunei; că, obligațiunea sa este îndeplinită din moment ce afacerea a ajuns în această stare, indiferent de ceea ce ar mai face în urmă părțile, care sunt libere să nu execute sau să rezilieze convențiunea; că, intermediarul îndeplinindu-și astfel obligațiunea, are dreptul la salariul convenit pentru ceea ce a făcut pentru mandant, afară de cazul de rea credință și fraudă; că, a admite altfel ar însemna că el este lăsat cu totul la bunul plac al mandantului care, fără just motiv, fie revocând mandatul, fie refuzând de a executa convențiunea sau în alt chip ar putea privă pe intermediar de plata muncii sale, ceea ce este și contra echității și contra bunei credințe cerută pentru executarea și interpretarea contractelor;

Considerând că, în speță, se constată că intimatul a găsit suma de împrumutat și în condițiunile arătate de mandantul său, a negociat pentru acesta, a depus stăruința necesară pentru înlăturarea dificultăților și a reușit să se stabilească acordul deplin al voinței părților, cari au semnat chiar contractul de împrumut; că, în definitiv, el a făcut tot ce i-a stat în putință ca să se realizeze împrumutul și apelantul să-și încaseze suma; că, dacă aceasta nu s'a întâmplat, cauza este apelantul fiind în culpă iar intimatul îndeplinindu-și obligația nu e nici un motiv ca acesta să fie lipsit de salariul convenit.

Considerând că din cuvintele înserate la finele scrisorii adresată de apelant intimatului rezultă că părțile au înțeles să subordone plata salariului unei modalități constând într'un eveniment viitor și nesigur, luarea inscripției ipotecare și numărarea banilor, eveniment care suspenda nașterea dreptului la onorar și care odată realizat producea efectul său retroactiv; că o asemenea modalitate nu este un termen ci o condițiune suspensivă;

Că, atât timp cât condițiunea nu s'a îndeplinit, dreptul nu era născut pentru intimat și nu putea reclama plata dela apelant, care era debitor sub condițiune;

Considerând însă că potrivit art. 1014 c. civ. condițiunea este socotită ca îndeplinită când debitorul obligat sub această condițiune a împiedicat îndeplinirea ei;

Că întrucât, în speță, condițiunea; luării inscripției

și încasarea banilor, nu s'a realizat decât din culpa debitorului Popovici, ea trebuie scotită ca îndeplinită și prin consecință a luat naștere și dreptul intimatului de a reclama salariul;

Că, față din cele de mai sus, este inutil a se mai admite vreo dovadă din cele cerute de apelant;

Că, așa fiind, acțiunea intimatului este fondată și prin urmare apelul trebuie respins.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată, tribunalul le fixează la suma de lei 40.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător A. Rădulescu, admite acțiunea și respinge apelul.

Semnați: Andrei Rădulescu, G. Popescu.

## PĂRERI ȘI DISCUȚIUNI

### PROMISIUNI ȘI STIPULAȚIUNI PENTRU ALȚII

Relativ la această materie legislația franceză are trei texte și anume: art. 1114, 1120, și 1121. Noi însă am suprimat din codul nostru civil aceste articole, așa că e foarte greu să ne orientăm asupra acestei materii, pentru că ea tinde să iasă din cadrul principiilor generale, în ce privește efectele convențiilor.

În Franța chiar, cele 3 texte nu mai corespund nevoilor cerute de practica socială.

Elveția și Germania tratează deosebit această materie.

În convențiile relative la promisiunile pentru alții, e vorba de o făgăduială pe care cineva ar face-o în numele său propriu, dar pentru altul. Aceasta înseamnă a făgădui faptul altuia. Ex: X încheind un contract cu Y, promite că Z va plăti lui Y, 1000 fr.

Operația aceasta e valabilă?

Dreptul roman și codul Calimach declară nule aceste convenții (*Institute*, par. 19, C. 3, tit. 19, *De Inutilibus stipulationibus*, *Digeste*, *Lex*, 38, par. 17, C. 45, *Cod. Cal.* par. 1174 «*Nimeni cu adevărat nu poate pentru altul să dea sau să primească*»).

Dacă ne luăm după teoria contractului, relativ la efecte, vedem că contractul e creiator de obligații personale între părțile contractante, deci or-ce raport creat între alții de cât părțile, nu poate avea efect.

Art. 1119 din codul civil francez, spune: «Nulle ne peut promettre le fait d'autrui».

Chestiunea însă comportă atenție, pentru că, dacă părțile încheie o asemenea convenție, e o prezumție că s'au referit la ceva serios, deci contractul trebuie să aibă un efect.

E fără discuție că Z, intervenit în convenția dintre X și Y, nu poate fi obligat. Între X și Y însă, convenția trebuie să producă efecte.

Textul francez spune: nimeni nu poate promite faptul altuia, și adaugă: dar ceeace e permis e de a se *porter fort*, adică a garanta prestația altuia, cu alte cuvinte, X se obligă către Y că Z va presta acestuia munca sa, cu efectul obligațiilor de a face, se transformă în daune-interese, în caz de neexecutare.

În acest caz, X nu e eliberat față de Y de cât numai dacă Z va presta serviciile care fac obiectul convenției. Se poate stipula ca X să obție numai ratificarea obligației și atunci Z, admitând aceasta, X e descărcat. E o chestie de interpretare (art. 972 c. civ. român), spre a destinge dacă părțile s'au referit numai la o ratificare sau la o eliberare de obligație, după prestarea serviciilor (Laurent, XV, 544.; Demolobe, XXLV, 222; Baudry et Barde, I, 152).

În practica juridică, se întrebuințează cuvântul garanție, care nu trebuie confundat cu garanția ce o dă fidejursorul, pentru că acesta e garant al executării, pe când celalt e garant al obligației (ratificare).

Stipulația făcută în numele meu propriu, în interesul unui terțiu, nu e valabilă. Stipulez cu cineva ca să zidească casa lui Titius (am luat exemplul din Mourlon, p. 545, No. 11), această convenție e nulă. Titius nu devine creditorul contractantului meu, căci acesta e obligat către mine, nu către Titius. Adăugând la convenție o clauză penală: dacă nu o vei zidi, îmi vei plăti o sumă de ....., atunci stipulația e producătoare de efecte.

Cum se împacă aceasta cu principiul nulității obligației? Dacă zic că stipulația principală e nulă, ea atrage după sine și nulitatea clauzei penale. Principiul: nulitatea obligației principale atrage nulitatea clauzei penale, suferă o excepțiune atunci când clauza penală e accesorie unei obligații care are toate elementele necesare pentru a face să valoreze, fără absența interesului creditorului. Clauza penală purghează acest viciu creând, pentru creditor, un mijloc de coercițiune legală contra debitorului (Mourlon, op. cit).

Aubry et Rau, t. IV, p. 305, spune că voința de a se angaja fiind un act esențialmente personal, nu se poate, în general, nici a promite faptul altuia, nici a stipula, în numele său propriu, pentru altul.

Stipulația pentru alții (Aubry, op. cit., p. 308) făcută în numele nostru propriu, în profitul altuia, este în general inutilă, neproducând nici o acțiune, nici pentru terț, nici pentru stipulantul însuși.

Laurent, t. XV, p. 608—653, discută pe larg ches-

tiunea, nu întrevăde însă teoriile moderne care s'au emis asupra acestei chestiuni.

Baudry-Lacantinerie, t. XI, pg. 129—178, la capitolul: *titres à l'ordre, titres au porteur*, întrezărește chestiunea altfel de cât vechii autori.

Demolombe, XXIV, 240, zice că orice promisiune pentru altul, conține în sine o gestiune de afaceri, deci ea ar fi validă. X convine ca Y să dea lui Z 1000 lei. Z nu devine creditor, pentru că pentru el convenția e *res inter alios acta*. X nu poate cere nici el această sumă, pentru că obligația nu e în favoarea lui. X însă nu are mandat dela Z. Ce fel de gestiune de afaceri e aceasta?

Totuș, acest fel de convențiuni se întâmplă, exemplu avem în donațiunile cu sarcini.

O altă convențiune, în care zilnic se întrebuințează stipulațiunile pentru alții, e contractul de asigurare, când beneficiarul e altul decât partea contractantă, sau asigurările făcute pentru muncitori în caz de accident.

Cu alte cuvinte, legislația noastră cunoaște cazuri de stipulații pentru alții de natura donațiunilor cu sarcini. Mai sunt renditele pe viață, cari se pot stipula în favoarea unei părți în afară de contract.

Cum se explică aceasta?

Este o teorie așa zisă cu oferta. Se consideră că acel care stipulează, face o ofertă terțiului, care e în afară de convenție, trebuie, prin urmare, ca acel terțiu să accepte și până nu intervine acceptarea, stipulantul o poate retracta. Ar trebui însă ca oferta să intervie din partea celui care se obligă. Sunt autori cari consideră oferta ca colectivă. Atunci însă ar trebui ca revocarea să se poată face de comun acord între stipulant și ofertant.

Labbé a remarcat inconvenientele acestei teorii cu oferta. Prima, că beneficiile operațiunii trec mai întâiu prin patrimoniul stipulantului, înainte de a ajunge în acel al terțiului, astfel că terțul devine *l'ayant cause* al stipulantului, ca și când stipulantul ar fi realizat beneficiul stipulațiunii pentru a-l transmite terțiului.

Aceasta însă denaturează realitatea, pentru că părțile au înțeles să lege direct pe promitent cu terțul.

Secunda, în ipoteza că stipulantul devine insolubil, ce se întâmplă cu stipulația cu oferta? Beneficiul operațiunii se află în patrimoniul său, profită deci tuturor creditorilor săi, și atunci terțul ca *ayant cause* al stipulantului, vine în concurs cu creditorii acestuia, așa că nu s'a putut ajunge la rezultatul dorit.

Labbé întâiu, apoi Planiol, dau altă explicație care e și în Pothier. Ei zic că stipulațiunea pentru

altul e o gestiune de afaceri, ceea ce nu e exact, pentru că ideea aceasta o găsim atunci când cineva se amestecă în gestiunea patrimoniului altuia; nici nu poate fi vorba de gestiune, când cineva introduce elemente noi în patrimoniul cuiva. Labbé înlătură dificultatea, spunând că gestiunea de afaceri nu e numai atunci când cineva se amestecă în gestiunea patrimoniului altuia în sens restrâns, ci și atunci când cineva adaugă un nou bun patrimoniului prin acea gestiune, pentru că aceasta e totalitatea bunurilor veșnic schimbătoare. Gestiunea de afaceri e faptul aceluia care face fără mandat aceea ce ar putea face cu mandat.

Și această teorie are inconvenientele ei; gestiunea de afaceri nu se poate revoca după placul girantului, care e obligat să continue până la terminare operația începută. Stipulația pentru altul e revocabilă. Posibilitatea de revocare deci, nu se împacă cu gestiunea de afaceri.

Stipulațiile pentru alții pleacă dela altă concepție. Noi cunoaștem obligațiile ca având un caracter personal. Trebuințele vieții moderne însă, nu se mai împacă cu această idee. Nevoile zilnice au creat obligații cu caracter impersonal, în așa sens că acel care se obligă, încheie o convenție în persoana lui, fără a contracta față cu o persoană determinată.

Obligația apare din punctul de vedere pasiv, privește pe debitor, fără a se avea în vedere persoana creditorului. Ex: titlul la purtător, care corespunde cu noțiunea de impersonalitate a obligațiilor.

Dreptul român n'a cunoscut asemenea teorii.

Această concepție a stipulațiilor pentru alții nu e cunoscută de codul civil, pentru că aceste stipulații apar ca obligație constituită de debitor în persoana sa, prin contract cu cineva, privitoare pe o persoană nedeterminată, alta decât partea contractantă.

Aceasta e admisibil, pentru că, dacă o obligație se poate constitui către o persoană nedeterminată și fără contract (titlul la purtător), atunci *a fortiori* se poate constitui față cu o persoană determinată și prin contract (stipulațiune pentru alții). (Vezi: Matei Cantacuzino, *Curs universitar*).

Saleilles ne arată această față a stipulațiilor pentru alții.

T. Hue, t. VII, discută chestiunea la No. 43—57, p. 84, e un autor nou, care vede problema în lumina nouilor trebuințe sociale și se referă la părerea emisă de Saleilles, pagina 78, No. 1.

Iași.

TRAIAN ROMULUS SCRIBAN  
Magistrat